

Żary Dolne Łużyce

Pierwsza wzmianka o Żarach pochodzi z 1007 r. Żary otrzymały prawa miejskie w 1260 r. Za czasów Bolesława Chrobrego Łużyce wraz z Żarami należały do Polski. W 1346 r. Żary przeszły pod panowanie królów czeskich, w 1635 r. - elektorów saskich, a w 1815 r. królów pruskich. Od 1945 r. Żary należą ponownie do Polski.

Żary to 40-tysięczne miasto - siedziba powiatu, liczący się ośrodek przemysłowy, usługowy, handlowy i kulturalny. Przez miasto i okolice przebiega wiele malowniczych szlaków pieszych i rowerowych z licznymi zabytkami kultury sakralnej, świeckiej i łużyckiej.

 Erstmals wurde Żary im Jahre 1007 erwähnt. 1260 erhielt es das Stadtrecht. Zu Zeiten Bolesław Chrobry (des Tapferen) gehörte die Lausitz und damit auch Żary zu Polen. 1346 kam Żary an Böhmen, 1635 fiel es an die sächsischen Kurfürsten, und 1815 an Preußen. Seit 1945 gehört Żary zu Polen.

Żary ist eine Kreisstadt mit 40000 Einwohnern, wichtiges Industrie-, Dienstleistungs-, Handels- und Kulturzentrum. Durch die Stadt und Umgebung führen viele malerische Wander- und Radwege mit vielen Sehenswürdigkeiten der sakralen, profanen und sorbischen Kultur.

Ratusz żarski

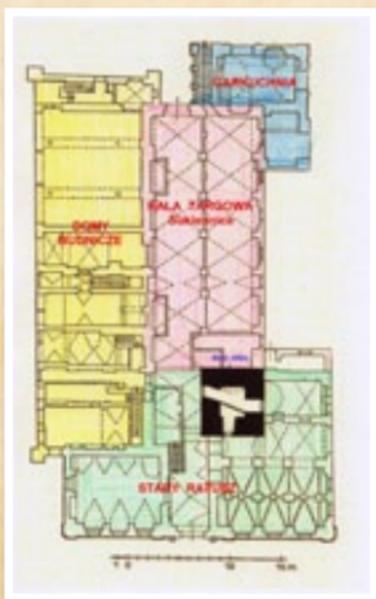
Das Rathaus von Żary

Pierwszy, murowany, ratusz powstał już w pierwszej połowie XIV wieku. Był niewielkim prostokątnym budynkiem. Jego relikty tkwią w północno-zachodniej części obecnej budowli. W drugim etapie pod koniec tego stulecia uległ rozbudowie otrzymując skrzydło południowe mieszczące w przyziemiu sukiennice, natomiast na piętrze sale obrad i inne pomieszczenia rady. Do jego północnej ściany przylegały rzędem wzniesione domki budnicze, które w 1567 roku zostały przebudowane otrzymując podcienia. W XV wieku ratusz otrzymał wieżę, zniszczoną w późniejszych czasach. Pożar w roku 1617 strawił zachodnią część budynku. Podczas odbudowy w 1620r. powstało istniejące do dzisiaj skrzydło zachodnie z wieżą. W jego zachodniej elewacji znalazło się reprezentacyjne wejście obramione renesansowym portalem.

Pierwotna wieża drewniana, kryta łupkiem zastąpiona została konstrukcją murowaną w 1700 roku. Mury starej wieży są cofnięte w stosunku do wieży obecnej. 11 kwietnia 1944r. podczas nalotu amerykańskiego wieża wraz z zegarem została całkowicie zniszczona. Nowa wieża odbudowana została wiernie w 2010r. na podstawie przedwojennych fotografii, w związku z 750-leciem nadania Żarom praw miejskich.

Kolejne przebudowy ratusza zatępiły poważnie stylowe cechy obiektu. W latach 1830-1845 zamurowano podcienia, a w latach następ-

nych wcielono domki budnicze do podstawowego układu ratusza. Z pierwotnego wystroju, ukształtowanego pod wpływem renesansu zachował się jedynie portal wejściowy ozdobiony w 1929 roku mozaiką oraz sala narad zarządu, a także pomieszczenia na parterze przypominające sukiennice. Zachowane są tutaj barokowe sklepienia kolebkowo – krzyżowe. Wewnątrz na korytarzu I piętra znajdują się malowidła ściennie przedstawiające historię herbu żarskiego autorstwa Stanisława Antosza. Po przeciwnej stronie można zobaczyć widok miasta z 1714r. Fresk namalowali studenci podczas jednej z praktyk. Wartym zobaczenia jest także: odnowiona duża sala narad z licznymi obrazami Stanisława Antosza, mała salka narad, szafa z żarskim herbem, a na korytarzach zmieniające się wystawy. Na zewnątrz oprócz renesansowego portalu wyróżnia się też owalna wstawka z zegarem obramionym lizenami i ozdobnymi gzymsami.

Rynek, na środku którego stoi ratusz przeszedł gruntowną rewitalizację w 2006 r.

 Das erste, gemauerte Rathaus ist schon in der ersten Hälfte des 14. Jhs. entstanden. Es war ein recht kleines, viereckiges Gebäude. Seine Überreste stecken im nord-westlichen Teil des heutigen Baus. In der zweiten Bauphase gegen Ende dieses Jahrhunderts wurde es um den Südflügel erweitert, in dessen Erdgeschoss

erweitert, in dessen Erdgeschoss sich Tuchhallen befanden, und im Obergeschoss Ratssäle und andere Räumlichkeiten des Stadtrats. An seine Nordwand lehnten in einer Reihe Laubenhäuser an, die 1567 umgebaut wurden und überwölbte Gänge bekamen. Im 15. Jh.

bekam das Rathaus einen Turm, der in späterer Zeit zerstört wurde. Der westliche Teil des Gebäudes fiel 1617 dem Brand zum Opfer. Beim Wiederaufbau in 1620 ist der bis heute bestehende Westflügel mit dem Turm entstanden. In

Der Marktplatz von Sorau mit dem Rathaus
(Ents die Hauptstraße)

seine Westfassade kam ein repräsentativer Eingang mit einem Renaissance-Portal.

Der ursprüngliche hölzerne Turm, mit Schiefer gedeckt, wurde 1700 durch eine gemauerte Konstruktion ersetzt. Die Mauern des alten Turmes standen zurückgesetzt, verglichen mit dem heutigen Turm. Beim amerikanischen Bombenangriff am 11. April 1944 wurde der Turm mit der Turm Uhr restlos zerstört. Der neue Turm wurde 2010 im Zusammenhang mit der 750 Jahrfeier der Verleihung der Stadtrechte anhand von Vorkriegsfotos originalgetreu wiederaufgebaut.

Nachfolgende Rathausumbauten haben die Stileigenschaften des Gebäudes wesentlich verwischt. In den Jahren 1830-1845 wurden die Lauben zugemauert, und in den nächsten Jahren wurden die Laubenhäuschen in die Rathausgrundform eingefügt. Von der ursprünglichen Ausstattung, die in der Renaissancezeit gestaltet wurde, sind lediglich das Eingangsportal, das 1929 mit einem Mosaik verziert wurde, Vorstandsberatungsraum und die den Tuchhallen ähnlichen Räumlichkeiten im Erdgeschoss übrig geblieben. Erhalten geblieben ist hier das Tonnen- und Kreuzgewölbe. Im ersten Stock im Korridor befinden sich Wandmalereien von Stanisław Antosz, die die Geschichte des Wappens von Żary darstellen. Auf der gegenüberliegenden Wand kann man die Stadtansicht von 1714 sehen. Das Freskogemälde wurde von Studenten bei einem Praktikum geschaffen. Sehenswert sind auch der renovierte große Ratssaal mit zahlreichen Gemälden von Stanisław Antosz, kleiner Ratssaal, Schrank mit dem Wappen von Żary, und die wechselnden Ausstellungen in den Korridoren.

Der Marktplatz wurde 2006 von Grund auf erneuert. Das renovierte altertümliche Rathaus ist Sitz der Stadtverwaltung.

ZAMEK I PAŁAC SCHLOSSANLAGE

ZAMEK DEWINÓW - PACKÓW - - BIBERSTEINÓW

Gotycki zamek Dewinów - Packów ma swoje początki w XIII w. i powstanie jego było związane z lokacją miasta w 1260 r. Był to budynek ceglany, trzykondygnacyjny z wąskim dziedzińcem oraz wieżą. Relikty tej budowli są obecnie wkomponowane w renesansowy zamek Bibersteinów. W latach 1540-1549 budowla w stylu włoskiego renesansu, ozdobiona galeriami, bogatą sztukaterią oraz wieżą w południowej części, przebudowana została przez kilku Włochów i mistrza budowlanego z Jawora. Komnaty ozdobiły renesansowe freski, których część przetrwała do dzisiaj. Elewację dziedzińca ozdobiono graffitiową dekoracją (fragment z kuchni zamkowej jest na ratuszu).

Rozbudowa zbiegła się z bezpotomną śmiercią dwóch ostatnich panów (braci) Hieronima i Krzysztofa Bibersteinów, a tym samym zakończeniem blisko dwustuletniego panowania

tego rodu w Żarach i w Frydlantcie (Czechy). Krótco, bo w latach 1551-1556 zamek wraz z dobrami żarsko - trzebielskimi należał do cesarza Ferdynanda I Habsburga, który oddał lenno w zastaw margrabiemu Georgowi Friedrichowi Hohenzolernowi Ansbachowi.

Biskup wrocławski Balthazar von Promnitz kupił go wraz z dobrami, a następnie przekazał za zgodą cesarza swojemu bratankowi Seyfiedowi w dziedziczne władanie. Ród Promnitzów panował w Żarach do 1765 r. Około 1700 r. przebudowano wieżę zamkową podnosząc ją dodając zegar i nadając jej okazały barokowy kształt. Ostatni z Promnitzów Johann Erdmann III oddał państwo stanowe Żary elektorowi saskiemu za dożywotnią rentę. Zamek i pałac stał się własnością państwa pruskiego po kongresie wiedeńskim w 1815 r. Od 1824 r. zamek Bibersteinów służył jako więzienie. W latach 1930-1945 po gruntownym remoncie było tutaj muzeum regionalne powiatu żarskiego. W czasie II wojny jedno skrzydło zamku zostało poważnie uszkodzone, zbiory muzeum przepadły. Po wojnie prowadzono prace konserwatorskie do 1990 r. Odtworzono sztukaterie, wzmocniono stropy, zabezpieczono dach, odbudowano zniszczone skrzydło.

DAS DEWÎN,- PACK- UND BÎBERSTEIN-SCHLOSS

 Das gotische Dewin- und Packschloss hat seinen Anfang im 13. Jh. und seine Entstehung war mit der Anlegung der Stadt im Jahre 1260 verbunden. Es war ein dreigeschossiger Ziegelbau mit einem engen Innenhof und Turm. Die Überreste dieses Baus sind jetzt in das Renaissanceschloss der Bibersteiner eingefügt. In den Jahren 1540-1549 wurde der Bau im Stil der italienischen Renaissance - verziert mit Galerien, reichen Stückerarbeiten und einem Turm im Südteil - von einigen Italienern und einem Baumeister aus Jawor (Jauer) umgebaut. Die Säle schmückten Renaissancewandmalereien, von denen ein Teil bis heute erhalten blieb. Die Fassade des Innenhofes wurde mit einem Sgraffitoschmuck verziert. Ein Bruchstück aus der Schlossküche ist heute am Rathaus angebracht.

Der Ausbau erfolgte in der Zeit des erbenlosen Todes der zwei letzten Standesherrn, der Brüder Hieronymus und Christoph Biberstein. Es war zugleich auch das Ende der fast zweihundertjährigen Herrschaft dieses Geschlechts in Żary (Sorau) und Frydlant (Friedland in Böhmen). In den Jahren 1551-1556 gehörte das Schloss mit den Besitzungen Trzebieł (Triebei) und Żary kurz dem Kaiser Ferdinand I., der das Lehen dem Markgrafen Georg Friedrich von Hohenzollern - Ansbach verpfändete. Der Breslauer Bischof Balthasar von Promnitz erwarb es mit den Besitzungen und setzte folglich mit kaiserlichem Einverständnis seinen Neffen Seifried zum Hauptmann in Sorau und Triebei, der dann nach dessen Tode diese Herrschaften erbte. Das Geschlecht der Promnitze herrschte in Żary bis 1765.

Um 1700 wurde der Schlossturm umgebaut, indem er erhöht wurde, eine neue Uhr und eine prächtige Barockgestalt erhielt. Der letzte aus dem Geschlecht der Promnitz, Johann Erdmann III., trat die Standesherrschaft Żary an die Krone von Sachsen gegen eine Jahresrente ab. Das Biberstein- und Promnitzschloss wurde nach dem Wiener Kongress 1815 Besitztum des preußischen Staates. Seit 1825 war im Bibersteinschloss ein Gefängnis untergebracht. In den Jahren 1930- 1945 hatte hier nach einer gründlichen Renovierung das Heimatmuseum des Landkreises Żary seinen Sitz. Im Zweiten Weltkrieg wurde der eine Flügel des Schlosses stark beschädigt, die Museums-sammlungen sind verschollen. Nach dem Krieg wurden bis 1990 denkmalpflegerische Arbeiten durchgeführt. Es wurden Stückerarbeiten wieder hergestellt, die Decken verstärkt, das Dach gesichert und der zerstörte Flügel aufgebaut.

PAŁAC PROMNITZÓW

Na terenach podzamcza zamku Bibersteinów najwybitniejszy z Promnitzów Erdmann II wybudował w latach 1705-1726 swój barokowy pałac. Architektami tego kompleksu wraz z przynależnym parkiem, ogrodami, manezem, oranżerią pałacem letnim i myśliwskim byli Gio-

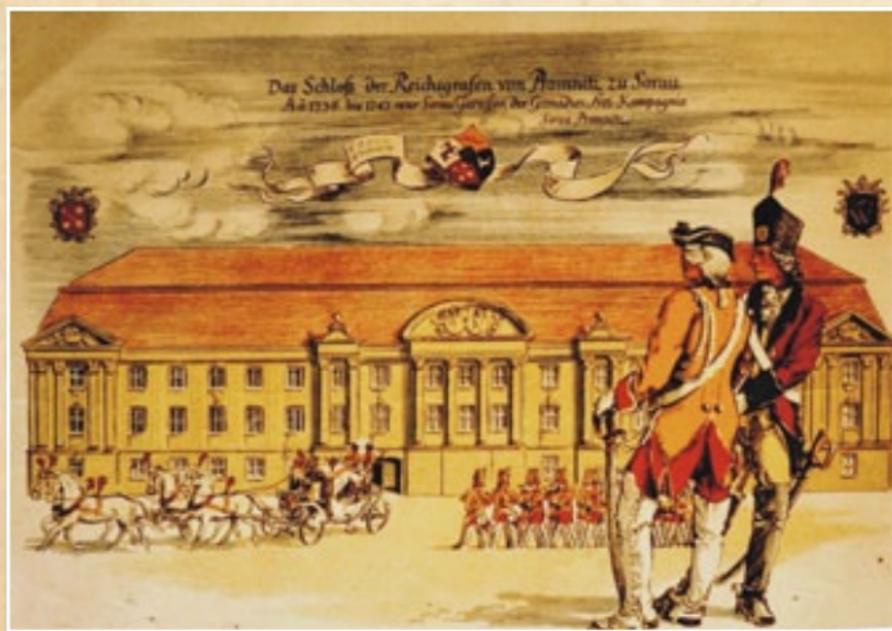
vanni Simonetti, Carl Spaninger oraz August Beer. Szczególnie ten ostatni, który przebywał w Żarach nieprzerwanie w latach 1711-1726 nadał monumentalnej rezydencji ostateczny barokowy wygląd. W latach 1704-1708 kapelmistrzem w żarskim dworze Erdmanna II i jego letniej rezydencji w Pszczynie był Georg Philipp Telemann. Z tego okresu pochodzą kompozycje, w których można znaleźć elementy polskiej muzyki ludowej. Przeniósł po raz pierwszy polskie mazurki, polonezy do klasyki światowej. Telemann zastąpił na stanowisku nadwornego kapelmistrza, znanego teoretyka muzyki, Caspara Printza.

DAS PROMNITZSCHLOSS

 Direkt in der Nähe des Bibersteinschlusses hat der hervorragendste Vertreter des Geschlechts von Promnitz, Erdmann II., in den Jahren 1705-1726 sein Barockschloss bauen lassen. Die Architekten der Schlossanlage wie auch der dazugehörigen Gärten, des Parks, des Reitstalls, des Lustschlusses und des Jagdschlusses waren Giovanni Simonetti, Carl Spanninger und August Beer. Besonders der letzte, der sich in Żary (Sorau) ununterbrochen von 1711 bis 1726 aufhielt, verlieh der monumentalen Residenz ihr endgültiges barockes Aussehen. In den Jahren 1704-1708 war Georg Philipp Telemann Kapellmeister am Sorauer Hofe von Erdmann II. wie auch in seiner Sommerresidenz in Pszczyzna (Plesse). Aus dieser Zeit stammen Kompositionen, in denen man Elemente der polnischen Volksmusik erkennen kann. Er hat zum ersten Mal die polnischen Mazurkas und Polonaisen in die Weltklassik übertragen. Telemann war als Hofkapellmeister der Nachfolger des bekannten Musiktheoretikers Caspar Printz.

Auf dem Schloss waren häufig die polnischen Könige und sächsischen Kurfürsten August II. und August III. zu Gast, die hier auf der Durchreise von Dresden nach Warschau einkehrten. Vor dem Kriege war das Schloss reich mit Wandmalereien, Stückerbeiten, Kaminen, Möbeln und Gemälden ausgestattet. Im Schloss war auch eine Kapelle. Vier im Sandstein gemeißelte Wappen aus dieser Kapelle befinden sich im Museum der Stadt Żary an der Wyszyński Platz.

Grenadierzy przed Pałcem Promnitzów

August der Starke, Kurfürst von Sachsen und König von Polen
auf der Durchreise in Sorau, um 1750, im Gasthause zur goldenen Zule
genannt „Hôtel de Pologne“

Hotel de Pologne - tutaj Telemann spędził pierwszą noc po przybyciu do Żar. Na rys. wizyta Króla Augusta II Mocnego w Żarach.

Po 1815 r. pałac służył jako budynek administracyjny. Była tu siedziba władz powiatu żarskiego. W czasie II wojny światowej uległa zniszczeniu budowla maneżu. Pałac prawie w całości ocalał. Jeszcze w 1950 roku było tutaj Starostwo Powiatowe. Po zmianach organizacyjnych w pałacu rozpoczęto prace konserwatorskie. W latach 70-tych XX w. wykonano nową konstrukcję dachu. Z wyposażenia pałacu nic obecnie nie zostało. Od 1992 r. kompleks zamkowo - pałacowy jest własnością prywatną. Obecnie nowi właściciele remontują obiekt.

W kompleksie zamkowo - pałacowym planuje się hotel, restaurację, kawiarnię, galerię handlową.

Plac Zamkowy

 Nach 1815 diente dieses Schloss als Verwaltungsbau. Hier hatte das Landratsamt des Landkreises Sorau seinen Sitz. Im Zweiten Weltkrieg wurde der Reitstallbau zerstört. Das Schloss ist fast ganz unversehrt geblieben. Noch im Jahre 1950 war hier das Landratsamt vom Landkreis Żary. Nach den organisatorischen Änderungen wurden im Schloss denkmalpflegerische Arbeiten begonnen. In den 70er Jahren des 20. Jh. hat man eine neue Dachkonstruktion gebaut. Von der Schlossausstattung ist zur Zeit nichts vorzufinden. Seit 1992 ist das Schloss im Privatbesitz. Die jetzigen neuen Besitzer restaurieren die Anlage.

In der Burg und Schlossanlage sind Hotel, Restaurant, Cafeteria und Einkaufspassage geplant.

Zamek i Pałac w 1835r.

Fragmenty murów obronnych, powstałych w XIII- XV wieku.

Budowę murów rozpoczęto za panowania ostatniego z rodu Packów - Ulryka IV.

Zbudowane zostały z warstwowo układanego kamienia polnego i zastąpiły wcześniejsze obwarowania ziemno-drewniane. Miały dwa metry szerokości i osiem metrów wysokości oraz 1400 metrów długości. Zamykały pierścieniem całe miasto.

Obronną funkcję murów uzupełniały wieże i baszty. Do dziś zachowała się jedna wieża przy ul. Wartowniczej i jedna baszta przy ul. Cichej.

Na przełomie XV/XVI wieku dobudowano nieistniejące

już niższe mury zewnętrzne.

Pieczę nad murami sprawowało bractwo kurkowe, które istniało w Żarach od 1415r. Tradycje tego bractwa są kontynuowane do dziś w mieście Hamm. Jego członkowie strzelają z kuszy do kura umieszczonego na 25- metrowym maszcie.

W późniejszych wiekach mury stanowiły zewnętrzne ściany domów, stąd powstały w nich otwory, pełniące funkcję okien i drzwi.

Jednak w XVIII wieku i w ciągu kolejnych stuleci mury przestały spełniać swoją pierwotną rolę, a nawet zaczęły przeszkadzać, ograniczając rozbudowę i rozwój miasta. Ostatecznie w

XIX wieku rozpoczęto ich wyburzenie i zasypywanie fosy, która je otaczała. Zachowały się tylko fragmenty głównych, wewnętrznych murów.

Na połączeniu ul. Cichej i ul. Chrobrego znajdowała się Brama

Górna, która niestety nie została się do dziś. Od niej aż do Bramy Dolnej (wieża przy ul. Wartowniczej) biegła główna droga miejska, będąca fragmentem szlaku solnego, który prowadził z Niemiec przez Łużyce do Wielkopolski i na Śląsk.

Zaraz za tymi murami znajdował się kompleks klasztoru ojców franciszkanów, którego pozostałością jest obecny kościół garnizonowy pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego oraz budynek będący niegdyś kaplicą klasztorną, dziś pełniący funkcję mieszkalną. Pozostałości okien gotyckich tego budynku można zobaczyć od strony kościoła.

Z kompleksu Franciszkanów pozostał także przylegający do murów od południowej strony budynek starej słodowni, gdzie kiedyś warzono piwo.

W historii murów zdarzył się tylko jeden wypadek zagrożenia miasta- w XV wieku w czasie najazdu wojsk husyckich. Jednak nawet wówczas spełniły one tylko rolę odstraszącą- do walki bowiem nie doszło, gdyż napastnicy odeszli z okupem.

Oprócz pełnienia funkcji obronnej mury miały jeszcze inne ważne zadanie- były oznaką samorządności miejskiej.

Te mury zostały podświetlone i przystosowane do celów turystycznych dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej.

Die Überreste der Stadtmauer , die im XIII.-XIV. Jahrhundert entstanden ist.

Der Mauerbau wurde unter der Herrschaft von Ulrich IV. , dem letzten Vertreter der Familie Pack begonnen.

Sie wurde aus schichtweise aufgelegten Feldsteinen gebaut und hat die frühere Befestigung aus Erde und Holz ersetzt.

Sie war zwei Meter breit, acht Meter hoch und ihre Länge betrug 1400 m. Die Mauer schloss einen Ring um die ganze Stadt.

Die Verteidigungsfunktion der Stadtmauer ergänzten Türme und Basteien. Bis heute sind ein Turm in der Wartownicza Straße und eine Bastei in der Cicha Straße erhalten geblieben.

Um die Wende des XV./XVI Jh. wurde die heute nicht mehr bestehende niedrigere Außenmauer angebaut.

Die Aufsicht über die Stadtmauer führte die Schützengilde,

die in Żary seit 1415 bestand. Die Traditionen dieser Gilde werden bis heute in der Stadt Hamm gepflegt. Ihre Mitglieder schießen mit einer Armbrust auf den Vogel, der auf einem 24m hohen Mast befestigt ist.

In den späteren Jahrhunderten nutzte man die Stadtmauer als Außenwand von Wohnhäusern, daher kamen die Öffnungen, die als Fenster und Türen dienten.

Im XVIII. Jh. und im Laufe der nachfolgenden Jahrhunderte übte die Stadtmauer ihre ursprüngliche Funktion nicht mehr aus.

Sie wurde sogar zu einem Hindernis bei dem Ausbau und der Entwicklung der Stadt. Im XIX. Jh. begann man endgültig mit dem Abriss der Stadtmauer und der Zuschüttung des Festungsgrabens, der sie umgab.

Ecke Cicha Straße und Chrobrego Straße befand sich einst das Obertor, das leider heute nicht mehr besteht.

Von hier aus bis zum Niedertor (Wächterturm in der Wartownicza Straße) verlief die städtische Hauptstraße als ein Abschnitt des Salzweges, der aus Deutschland durch die Lausitz nach Großpolen und Schlesien führte.

Gleich hinter dieser Mauer erhob sich die Franziskanerklosteranlage, zu der die heutige Garnisonkirche der Kreuzerhöhung und der einstige Bau der Klosterkapelle gehörte, die heute als Wohnfläche genutzt wird. Auf der Kirchenseite kann man heute die Überreste der gotischen Fenster dieses Baus sehen.

Von der Klosteranlage ist noch der vom Süden an die Mauer anlehrende Bau des alten Malzhauses, wo man einst Bier braute, erhalten geblieben.

In der Geschichte der Stadtmauer gab es nur einen Gefährdungsfall im XV. Jh. zur Zeit der Hussitenüberfälle.

Sie spielte jedoch sogar damals nur eine abschreckende Rolle, denn es ist zu keinem Kampf gekommen, weil die Angreifer mit dem Lösegeld abgezogen sind.

Außer der Verteidigungsrolle hatte die Stadtmauer noch andere wichtige Aufgabe; Sie war Zeichen der städtischen Selbstverwaltung.

Die Stadtmauer wurde dank finanzieller Unterstützung der Europäischen Union beleuchtet und den Zwecken des Fremdenverkehrs zugänglich gemacht.

Pałac ogrodowy, folwark, spichlerz

Opodal parku i folwarku wzniesiono w 1723 r. budynek, którego przeznaczeniem było szkolenie żołnierzy z regimentu Promnitz. Była to tzw. Szkoła Rycerska. Następnie budynek ten nazwano pałacem letnim albo Tummelhaus (pałac uciech). Kronikarz Gerber opisuje go, że była to willa z wałem (szańcem), otoczona fosą ze zwodzonym mostem. Później była to willa kupca Petriego, a od wojen napoleońskich 1812 r. służyła jako szpital psychiatryczny.

Szpital ten tak się rozrósł, że tuż przed 1945 r. był on największym szpitalem psychiatrycznym w Brandenburgii. W czasie wojny wiele budynków służyło jako lazaret wojskowy.

Dzisiaj ta wyodrębniona nieruchomość jest własnością prywatną. Dostępu do niej strzeże Błękitna Brama II - replika głównego wjazdu do posiadłości Promnitzów. Stojący obok stary XVIII w. spichlerz posiada w środku niezwykle ciekawą konstrukcję drewnianą.

Schlossgarten, Vorwerk, Speicher

Nicht weit vom Park und dem Vorwerk wurde im Jahre 1723 ein Gebäude errichtet, wo die Soldaten vom Promnitzer Regiment geschult werden sollten. Das war die s.g. Ritterschule. Dann wurde das Gebäude Sommer-

schloss oder Tummelhaus genannt. Chronist Gerber beschreibt es als eine Villa mit einer Schanze, die mit Festungsgraben mit

einer Zugbrücke umstellt war. Später war das Villa vom Kaufmann Petrie, und seit napoleonischen Kriegen im Jahre 1812 diente es als psychiatrische Klinik.

Diese Klinik wurde so groß, dass sie noch vor 1945 die größte psychiatrische Klinik in Brandenburg wurde. Während des Krieges dienen viele Häuser als Militärlazarett.

Heutzutage ist diese ausgegliederte Liegenschaft ein privates Eigentum. Der Zugang zu diesem Grundstück wird durch das Blaue Tor II – Replik der Haupteinfahrt zum Promnitzer Gut, geschützt. Der in der Näher stehende alte Speicher vom XVIII Jh. besitzt inmitten eine sehr interessante Holzkonstruktion.

Zielony Las

Na południe od Żar na wznórzach zwanych Wzniesieniami Żarskimi rozciąga się Zielony Las.

Geologicznie jest to pozostałość po morenie czołowej ostatniego zlodowacenia. Jest to teren porośnięty storodrzewem, głównie buczyną, bardzo silnie pofałdowany, z głębokimi na 50 m jarami.

Najwyższym wzniesieniem jest Góra Żarska mająca 227m n.p.m., która jest też najwyższym punktem województwa lubuskiego. Dzięki swojej niezwykle ciekawej topografii, historii oraz bardzo bogatej roślinności od lat jest to ulubione miejsce do aktywnego wypoczynku. Na licznych szlakach turystycznych można tu spotkać spacerujących, biegaczy, kijkarzy (uprawiających Nordic Walking), czy też turystów na rowerach. W centralnej części jest też nowoczesna siłownia pod chmurką.

Zielony Las, historycznie Żarski Las, jest obszarem objętym ochroną Natura 2000. Już przed wiekami była tutaj stara osada łużycka, tuż obok na planie krzyża św. Andrzeja graf Erdmann von Promnitz na początku XVIII w. wybudował swój Zamek Leśny „Waldschloss” wraz z Żarską Arkadią. W drugiej połowie XIX wieku na jednym ze wzgórz powstała pierwsza wieża widokowa, a w 1915 r. rozpoczęto budowę (i nigdy nie ukończono) monumentalnej wieży Bismarcka. Przez lata odbywały się tutaj często festyny, spotkania turystyczne rajdy, biesiady itp. Z terenem wiążą się też liczne legendy i podania.

Na obrzeżach Zielonego Lasu w XIX w. i do połowy XX eksploatowano, głównie metodą podziemną, węgiel brunatny. Był on podstawą do rozwoju gospodarki lokalnej. Po nim obecnie utworzyły się zapadliska tworzące naturalne zbiorniki wodne. Na krawędzi Zielonego Lasu jest także kąpielisko otwarte, które obecnie przechodzi swoją kolejną modernizację. W pobliżu są duże tereny sportowe i rekreacyjne dające różne możliwości spędzania wolnego czasu.

Grüner Wald (Sorauer Wald)

Südlich von Żary erstreckt sich auf den Wzniesienia Żarskie (Sorauer Anhöhen) der Grüne Wald. Geologisch betrachtet, wurde er von der Endmoräne der letzten Eiszeit gebildet. Das Waldgebiet ist hier vorwiegend mit Buchenbäumen bewachsen. Das Gelände ist stark gefaltet, mit bis zu 50 m tiefen Schluchten. Die höchste Erhebung ist die Góra

Żarska mit einer Höhe von 227 m ü. d. M. Es ist zugleich der höchste Gipfel der Lubuskie-Wojewodschaft. Dank seiner überaus interessanten Topografie, Geschichte und einer sehr reichen Pflanzenwelt ist er seit Jahren der Lieblingsort für aktive Erholung. Auf zahlreichen Wanderwegen kann man hier Wanderer, Jogger und Walker sowie Radwanderer antreffen. Mitten im Wald befindet sich auch ein moderner Fitnessplatz unter freiem Himmel.

Der Grüne Wald, historisch gesehen der Sorauer Wald, ist ein von Natura-2000-Netzwerk umfasstes Schutzgebiet. Bereits vor Jahrhunderten gab es hier eine alte Siedlung der Lausitzer Kultur, gleich nebenan hat der Graf Erdmann II. von Promnitz auf dem Grundriss eines Andreaskreuzes ein Waldschloss mit dem sog. Sorauer Arkadien bauen lassen. In der zweiten Hälfte des XIX. Jh. ist auf einem der Hügel ein Aussichtsturm entstanden, und 1915 begann man den nie vollendeten Bau der monumentalen Bismarckwarte. Jahrelang gab es hier zahlreiche Festspiele, Touristentreffen, Wandertouren und geselliges Beisammensein. Zu dem Gebiet gibt es auch zahlreiche Legenden und Sagen.

Am Rande des Grünen Waldes wurde im XIX. Jh. und bis Mitte des XX. Jh. Braunkohle gewonnen, vor allem im Tiefbau. Sie bildete die Grundlage zur Entwicklung der hiesigen Industrie. Es sind nach dem Kohleabbau Absackungen entstanden, die zu Tagebaurestgewässern wurden. Am Rande des Grünen Waldes liegt auch ein Freibad, das zur Zeit eine erneute Modernisierung erfährt. In der Nähe gibt es große Sport- und Erholungsplätze, die unterschiedliche Möglichkeiten zur Freizeitgestaltung bieten.

ŻARSKA ARKADIA

3 km na południe od centrum Żar, przy dawnym trakcie pocztowym z Żar do Zgorzelca, na obrzeżach dzisiejszego Zielonego Lasu, stał niegdyś barokowy leśny pałac myśliwski Erdmanna II von Promnitz (1683 - 1745). Pałac zbudowano na planie krzyża św. Andrzeja. Miejsce to nazywane jest także Żarską Arkadią. Ok. 100 m na zachód od wzgórza pałacowego istniało przed 3 tysiącami lat grodzisko kultury łużyckiej, o czym świadczą ślady wałów.

nią przed 3 tysiącami lat grodzisko kultury łużyckiej, o czym świadczą ślady wałów.

Kompleks pałacowo-parkowy powstał w latach 1706-1709 na zlecenie hrabiego Erdmanna II Promnitz. Pałac otoczony był parkiem, w którym urządzono zwierzyniec. Wokół pałacu powstały budynki gospodarcze i mieszkalne. U stóp wzgórza pałacowego usypano wał i poprowadzono fosę z mostem zwodzonym. Czystą wodę doprowadzano do pałacu z dzisiejszego Leśnego Źródła (Źródło Nadii). Na terenie Żarskiej Arkadii, wokół pałacu myśliwskiego, znajdowały się liczne rzeźby parkowe.

Dziś niektóre z nich, częściowo uszkodzone, obejrzeć można w parku Żarskiego Domu Kultury przy ul. Wrocławskiej. Los zrządził, że latem 1745 r., w ostatnim roku trwania drugiej wojny śląskiej, fundator pałacu myśliwskiego hrabia Erdmann II von Promnitz, ciężko ranny w wyniku napadu austriackich huzarów, właśnie tutaj dokonał swego żywota.

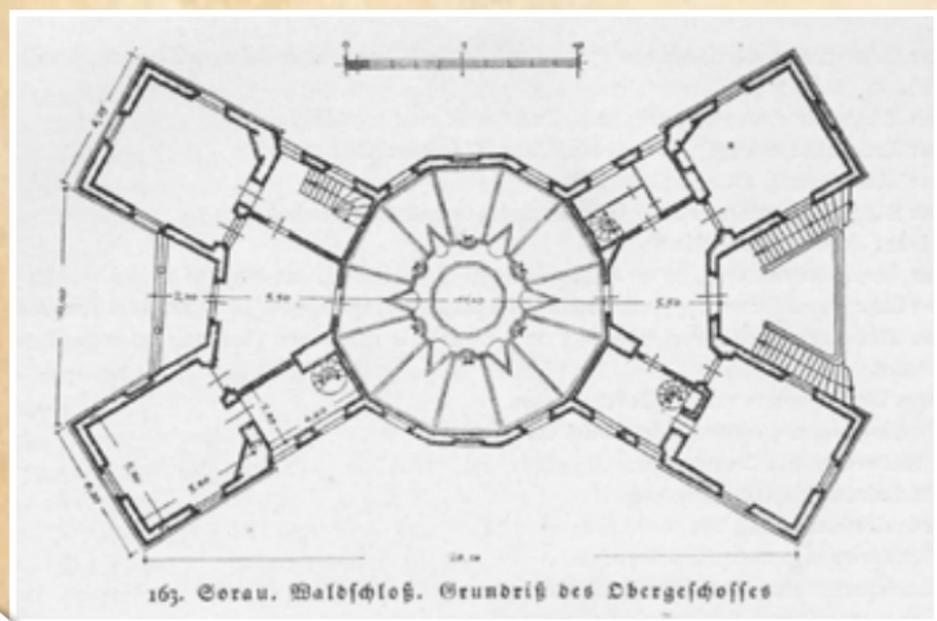
Dziś po założeniu pałacowo-parkowym pozostał cenny drzewostan parkowy, m.in. potężne dęby o wieku ok. 300-350 lat przy dawnej głównej bramie wjazdowej, aleja klonowo-lipowa, a z ciekawszych okazów choina kanadyjska, żywotnik olbrzymi i platan klonolistny. Wokół wzgórza pałacowego zobaczyć można jeszcze cokolwiek pod rzeźbą, misę po barokowej fontannie, pozostałości pałacu i budynków gospodarczych oraz zarysy fosy i wału na wschód od wzgórza pałacowego.

Różne były dalsze koleje losu pałacu myśliwskiego: była tu fabryka tytoniu i tabaki kupca Petriego, w latach 1820-1834 spotykali się w nim członkowie loży masonskiej „Trzech Róż w Lesie”, a w latach 1903-1945 obiekt należał do żarskiego fabrykanta Georga Frenzla, od kwietnia 1943 roku zakłady Focke-Wulf Flugzeugbau GmbH wytwarzały tu drobne detale samolotowe. Leśny pałac przetrwał wojnę, ale systematycznie plądrowany i dewastowany, został ostatecznie zburzony w 1963 roku.

SORAUER ARKADIEN

3 km südlich vom Stadtzentrum von Żary stand einst an der alten Postroute von Sorau nach Görlitz, am Rande des heutigen Grünen Waldes (Sorauer Waldes), ein barockes Waldschloss des Reichsgrafen Erdmann II. von Promnitz (1683 - 1745). Das Waldschloss (Jagdschloss) wurde auf dem Grundriss eines Andreaskreuzes errichtet. Den Platz nannte man auch Sorauer Arkadien. Ca. 100 m westlich vom Schlosshügel bestand vor

3000 Jahren eine Burgstätte der Lausitzer Kultur, wovon noch die Ringwallspuren zeugen.

Die Schloss- und Parkanlage entstand in den Jahren 1706-1709 auf Veranlassung des Grafen Erdmann II. von Promnitz. Das Schloss war von einem Park umgeben, in dem der reichsgräfliche Tiergarten angelegt wurde. Um das Schloss entstanden Wirtschafts- und Wohngebäude. Am Fuße des Schlosshügels wurde ein Wall aufgeschüttet und ein Wassergraben mit einer Zugbrücke errichtet. Das Wasser wurde aus dem heutigen Leśne Żródełko (Marsborn) zugeführt. Auf dem Gelände des Sorauer Arkadiens gab es zahlreiche Parkskulpturen, heute sind einige von ihnen, zum Teil beschädigt, im Park des Kulturhauses von Żary zu besichtigen.

Das Schicksal wollte es, dass der Schlossstifter, Graf Erdmann II., im Sommer 1745 in dem Waldschloss starb, nachdem er während des II. Schlesischen Krieges von österreichischen Husaren tödlich verletzt worden war. Das Waldschloss hatte ein wechselvolles Schicksal; Hier unterhielt der Kaufmann Petri eine Rauch- und Schnupftabakfabrik, in den Jahren 1820-1834 trafen sich hier die Mitglieder der

Freimaurerloge „Zu den drei Rosen im Walde“, in den Jahren 1903-1945 gehörte es dem Leinenfabrikanten Georg Frenzel und seit April 1943 wurden hier kleine Flugzeugteile der Focke-Wulf Flugzeugbau GmbH hergestellt. Das Waldschloss überdauerte den Krieg, es wurde dann aber nach und nach geplündert und zerstört, bis es endlich 1963 abgerissen wurde.

Von der Schloss- und Parkanlage ist nur der wertvolle Park-Baumbestand übrig geblieben, mit u.a. wuchtigen Eichen im Alter von ca. 300-350 Jahren am ehemaligen Haupteingangstor, einer Ahorn- und Lindenallee, und von interessanten Baumexemplaren wachsen hier eine kanadische Hemlocktanne, ein Riesen-Lebensbaum und eine Ahornblättrige Platane.

Am Schlosshügel und um ihn herum kann man noch heute den Sockel einer Skulptur, den Becken eines barocken Springbrunnens, die Überreste vom Waldschloss und den Wirtschaftsgebäuden, und die Umrisse des Wassergrabens und des Walls östlich vom Schlosshügel sehen. Tiergarten, Zugbrücke, Wall und Graben. Graf Erdmann II. starb im Waldschloss, nachdem er während des II. Schlesischen Krieges von österreichischen Husaren mit Säbelschlägen misshandelt worden war.

PARK MIEJSKI w Żarach

W północnej części miasta, w dolinie Żarki, zlokalizowany jest historyczny zespół rezydencjonalny byłych właścicieli miasta. Decyzją Erdmanna II von Promnitzza w początkach XVIII w. przystąpiono do zagospodarowania rozległej przestrzeni rozciągającej się po zewnętrznej stronie murów obronnych, pomiędzy zamkiem a folwarkiem. Opracowanie projektów kompozycyjnych tego reprezentacyjnego położenia i nadzór nad ich wykonaniem zlecono znamienitym architektom, wśród których znaleźli się Carl Spaninger, Giovanni Simonetti czy August Beer.

W latach 2008-2009 zrealizowano pierwszy etap rewitalizacji parku na wschód od ulicy Poznańskiej. Przywrócono mu historyczną ideę ogrodu zabaw poprzez rekonstrukcję pawilonu muzycznego, modernizację neobarokowej fontanny, oświetlenie terenu parku oraz uporządkowanie układu komunikacyjnego. Dodany został plac zabaw dla dzieci.

Park składa się z dwóch części: krajobrazowej o układzie alejek spacerowych, wijących się swobodnie pomiędzy drzewami oraz części regularnej, gdzie ścieżki prowadzą wokół prostokątnych kwiatowych rabat.

 Im Nordteil der Stadt, im Flusstal der Sore (Žarka), ist die historische Residenzanlage der ehemaligen Stadtbesitzer gelegen. Auf Anordnung Erdmann II. Promnitz hat man Anfang des XVIII. Jh. begonnen, die ausgedehnte Fläche zu bewirtschaften, die sich außerhalb der Vorteidigungsmauer zwischen dem Schloss und dem Vorwerk erstreckte. Mit der Erarbeitung des Kompositionsentwurfs dieser repräsentativen Anlage und der Aufsicht über ihre Ausführung wurden hervorragende Architekten beauftragt, unter ihnen Carl Spanninger, Giovanni Simonetti und August Beer zu nennen.

Das zur Zeit (2008-2009) realisierte Sanierungsprojekt des Parks östlich der Poznańska Straße verfolgt das Ziel, die historische Idee des Lustgartens wieder herzustellen, und zwar durch die Rekonstruktion des Musikpavillons, Modernisierung des neobarocken Springbrunnens, Beleuchtung des Parkgeländes und Ordnung des Verkehrssystems. Hinzu kommt noch ein Spielplatz für Kinder. Der Park besteht aus zwei Teilen: dem Landschaftspark mit einer Anordnung von Spazierwegen, die sich frei zwischen den Bäumen schlängeln und dem regelmäßigen Parkteil, wo die Wege um die rechteckigen Blumenbeete herum führen.

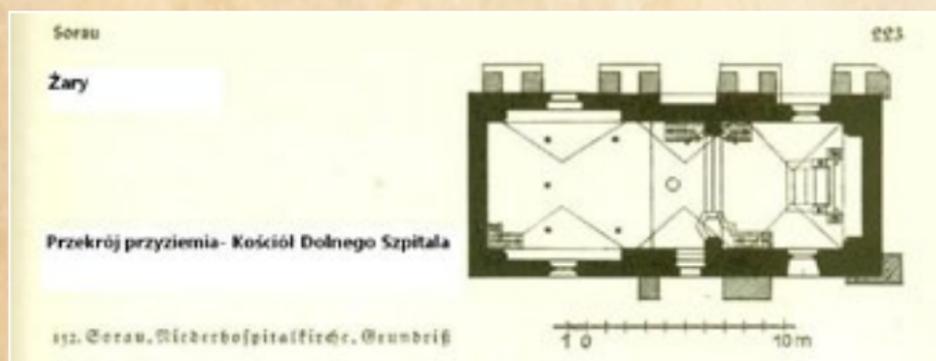
Kościół pw. Dobrego Pasterza

W średniowieczu wchodził w skład kompleksu szpitalnego na Dolnym Przedmieściu pw. Św. Ducha. Dokument fundacyjny pochodzi z 1329r. i nadał go Ulrich II von Pack. Był to szpital dla trędowatych i ubogich poza murami miasta, tuż za Dolną Bramą. W czasach Promnitzów pełnił rolę szpitala miejskiego. W wielkim pożarze w 1684r. spłonął i nie został już odbudowany. Kościół był wielokrotnie przebudowywany. We wnętrzu znajduje się obraz barokowy ze sceną Zmartwychwstania Chrystusa oraz ołtarz z I połowy XIX w. Ciekawa jest także chrzcielnica z początku XX w. Obecnie jest to świątynia parafii Polsko-Katolickiej.

Kirche des Guten Hirten

Im Mittelalter war die Kirche Bestandteil des Krankenhauskomplexes in der Unteren Vorstadt, Kirche des Heiligen Geistes. Das Stiftungsdokument stammt aus dem Jahre 1329 und wurde von Ulrich II. von Pack verliehen. Das Krankenhaus wurde für Leprakranken und Armen bestimmt, und stand außer der Stadtmauer, direkt hinter dem Unteren Tor. Zur Zeiten der Promnitz Familie diente das Krankenhaus als städtisches Krankenhaus. Im Jahre 1684 verbrannte das Krankenhaus, in Folge vom Brand, und wurde nie mehr wieder aufgebaut. Im Inneren gibt es ein Barockgemälde mit Auferstehungsszene Christi und Altar aus der I. Hälfte des XIX. Jh. Interessant ist auch das Taufbecken vom XX. Jh. Zurzeit ist das Kirche der polnisch-katholischen Kirchengemeinde.

G.P. TELEMANN w Żarach

Georg Philipp Telemann (1681-1767) miał zostać pastorem, następnie prawnikiem, a ku zadowoleniu melomanów został sławnym i cenionym kompozytorem. Nazwisko Telemanna jest dziś wymieniane wśród takich osiemnasto-wiecznych muzyków niemieckich i włoskich jak: Bach, Händel, Vivaldi. Telemann przyjechał do Żar z Lipska, gdzie był organistą i dyrektorem muzycznym w kościele Neukirche. Przyjął posadę kapelmistrza na zamku hrabiego Erdmannna II von Promnitz. Pomimo dominujących w tym czasie stylów muzycznych z Włoch i Francji w twórczości Telemanna można znaleźć oryginalne formy muzyczne i elementy polskiej muzyki ludowej. G.P. Telemann przebywał w Żarach w latach 1704 – 1708.

 Georg Philipp Telemann (1681- 1767) sollte Pastor werden, dann Jurist, und zur Freude der Musikfreunde wurde er zum berühmten und geachteten Komponisten. Der Name Telemann wird heute unter solchen deutschen und italienischen Musikern des 18. Jh. wie Bach, Händel und Vivaldi erwähnt. Telemann kam nach Żary aus Leipzig, wo er Organist und Musikdirektor an der Neukirche war. Er hat die Stelle des Kapellmeisters am Hofe des Grafen Erdmann II. von Promnitz angenommen. Trotz der zu damaligen Zeit vorherrschenden Musikstile aus Italien und Frankreich kann man in Telemanns Schaffen originelle Musikformen und Elemente polnischer Volksmusik finden. G.P. Telemann war in Żary im Jahre 1704-1708.

Georg Philipp Telemann

więcej na www.telemann.com.pl

ŻARSKA PORCELANA

Pierwszą żarską fabrykę porcelany założył w 1888r. Gustaw Otręba ze Zgorzelca. Następnego roku współwłaścicielem fabryki został Fritz Boehme. Fabryka szybko rozbudowuje się, ale wyroby produkowane nie są najwyższej jakości. Są to wyroby praktyczne, nieco ociężałe w kształcie, z nie wyrafinowanym wzornictwem. W 1892r. Fritz Boehme przejmuje fabrykę w całości, a w 1900r. żarska fabryka porcelany wchodzi do Zjednoczenia Niemieckich Fabryk Porcelany założonego przez Philippa Rosenthala.

Kryzys gospodarczy po zakończeniu I wojny światowej, utrata wielu rynków powoduje zmianę właściciela. Fabrykę żarską przejmuje koncern C&C CARSTENS z Reichenbach. Carstens Porzellan Sorau zatrudnia w 1924r. ok. 360 pracowników. Produkowane są tutaj średniej i wysokiej jakości zestawy obiadowe i kawowe, wazony, przedmioty użytkowe o oryginalnej linii, wzornictwie i kolorystyce. Produkty są ręcznie zdobione, często ze złoconymi podkreślającymi kształt. Porcelana z tego okresu jest niezwykle delikatna, cienka, przez co doceniana jest na rynkach zagranicznych. Ocenia się, że do 1945r. udało się wprowadzić na rynki całego świata blisko 22 tysięcy różnych wzorów. Jeszcze dzisiaj na internetowych aukcjach (czy też) w Polsce i zagranicą nazwa „Sorau” kojarzy się przede wszystkim z przepiękną porcelaną firmy CARSTENS. Żarska porcelana stała się największym ambasadorem miasta. Niezwykle bogate wzornictwo żarskiej porcelany podziwiać można w Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego przy pl. Kardynała Wyszyńskiego.

Sorauer Porzellan

Die erste Porzellanfabrik wurde von Gustaw Otręba aus Zgorzelec/Görlitz gegründet. Im nächsten Jahr wurde Fritz Boehme Mitinhaber dieser Fabrik. Die Fabrik wird schnell ausgebaut, aber ihre Erzeugnisse sind nicht von höchster Qualität. Es sind praktische Produkte von etwas grober Form und mit nicht besonders raffinierten Mustern. 1892 übernimmt Fritz Boehme die ganze Fabrik als Alleinbesitzer und 1900 wird die Fabrik Mitglied in der Vereinigung Deutscher Porzellanfabriken, die von Philipp Rosenthal gegründet wurde. Die Wirtschaftskrise nach dem I. Weltkrieg und der Verlust vieler Absatzmärkte hat den Wechsel des Fabrikbesitzers zur Folge.

Die Fabrik wird von dem Konzern C&C CARSTENS aus Reichenbach übernommen. Carstens Porzellan Sorau beschäftigt 1924 ca. 360 Mitarbeiter. Es werden hier Kaffee- und Speiseservice, Vasen und Gebrauchsgegenstände von mittlerer und hoher Qualität und mit origineller Linie, Musterung und Farbgebung hergestellt. Die Produkte werden mit der Hand verziert, oft mit Vergoldungen, die ihre Form unterstreichen. Das Porzellan aus dieser Zeit ist außergewöhnlich fein und dünn, wodurch sie auf den Weltmärkten besonders geschätzt wird. Man schätzt, dass bis 1945 fast 22 000 Verschiedene Muster auf den Weltmarkt gebracht wurden. Noch heute wird auf den Auktionsseiten (oder) in Polen oder im Ausland der Name „Sorau“ vor allem mit dem wunderschönen Porzellan der Firma Carstens in Verbindung gebracht. Das Sorauer Porzellan wurde zum größten Botschafter von Żary (Sorau). Eine außerordentlich reiche Musterung vom Sorauer Porzellan ist im Museum der Stadt Żary an der Wyszyńskiego Platz zu bewundern.

AKTYWNY WYPOCZYNEK

Basen WODNIK to nowoczesny obiekt sportowo rekreacyjny składający się z basenu sportowego o wymiarach 25m x 12,5m oraz basenu rekreacyjnego o powierzchni 159,4 m² o kształcie nieregularnym. Obiekt jest czynny codziennie.

 Das Hallenbad WODNIK ist eine moderne Sport- und Erholungsanlage, die aus einem Sportbecken 25m x 12,5m und einem Erholungsbecken von unregelmäßiger Form mit einer Fläche von 159,4 m² besteht. Das Hallenbad ist täglich geöffnet.

Kompleks basenów przy ul. Źródlanej.

Wkrótce oddany do użytku zostanie kompleks rekreacyjny składający się z dwóch otwartych pływalni: jednej rekreacyjno - pływackiej oraz brodzika dla dzieci, w kompleksie znajdzie się także

plac z wodotryskami, teren rekreacyjny oraz zaplecze socjalne.

Freibad - und Erholungsanlage an der Źródłana- Straße.

Bald wird die Erholungsanlage in Betrieb genommen. Sie wird aus zwei Becken bestehen, einem Erholungs- und Schwimmbecken und einem Planschbecken für Kinder. Auf dem Gelände wird es auch einen Platz mit Springbrunnen, einen Erholungsplatz sowie Sozial- und Sanitärräume geben.

W Żarach funkcjonują dwie kręgielnie, które stanowią doskonałe miejsce aktywnego wypoczynku.

 In Żary gibt es zwei Kegelbahnen, die eine hervorragende Stätte für aktive Erholung sind.

Muzeum Pogranicza Śląsko-Łużyckiego

Jest samorządową instytucją kultury podległą miastu Żary. Gromadzi w swoich zbiorach muzealia z zakresu archeologii, historii, etnografii i sztuki naszego miasta oraz rejonu historycznego i kulturowego pogranicza Śląska i Łużyc. Wiodącym zbiorem jest kolekcja żarskiej porcelany systematycznie wzbogacana nowymi nabytkami. Muzeum prowadzi szeroką działalność edukacyjną. Jest miejscem spotkań i wymiany doświadczeń różnych środowisk zajmujących się kulturą, popularyzowaniem historii miasta, wychowaniem i kształtowaniem patriotycznych postaw mieszkańców. Współpracuje z licznymi muzeami krajowymi i zagranicznymi, instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami. Jednym z nich jest Stowarzyszenie Miłośników Żarskiej Porcelany.

 Museum des Schlesisch-Lausitzischen Grenzgebiets ist eine kommunale Kultureinrichtung und untersteht der Stadtverwaltung Żary. In seinen Museumssammlungen gibt es

Sammelstücke zur Archäologie, Geschichte, Ethnografie und Kunst aus unserer Stadt und dem Gebiet des historischen und kulturellen Grenzgebiets Schlesiens und der Lausitz. Dominierend ist die Sammlung des Sorauer Porzellans, die regelmäßig durch neue Ankäufe erweitert wird.

Das Museum betreibt breit angelegte Bildungsmaßnahmen. Es ist eine Begegnungsstätte und Ort des Erfahrungsaustausches verschiedener Milieus, die sich mit Kultur, Bekanntmachung der Stadtgeschichte, Erziehung und Gestaltung patriotischer Einstellungen der Einwohner befassen. Es kooperiert mit zahlreichen Museen aus dem In- und Ausland, Institutionen, Organisationen und Vereinen. Einer davon ist der Verein der Liebhaber des Sorauer Porzellans.

pl. Kardynała Wyszyńskiego 2, 68-200 Żary
tel. (+48) 68 3638370,

Muzeum czynne jest: wtorek-piątek 10.00 – 16.00,
sobota 12.00 – 16.00, niedziela 14.00 – 18.00

poniedziałki - nieczynne

Öffnungszeiten des Museums:

Dienstag bis Freitag 10.00 bis 16.00 Uhr
Samstag 12.00 bis 16.00 Uhr
Sonntag 14.00 bis 18.00 Uhr

Montags geschlossen

www.muzeumzary.wp.pl, e-mail: muzeumzary@wp.pl

Instytut Badawczy Obróbki Włókien

Obok Wyższej Szkoły Tkackiej w maju 1933r. w y b u d o w a n o nową modernistyczną siedzibę Niemieckiego Instytutu Obróbki Włókien. Celem badań tutaj było między innymi zastąpienie ba-

welny w produkcji tekstylnej w okresie blokady gospodarczej.

Żary w okresie międzywojennym nazywano „Miastem Lnu”, gdyż miasto było jednym z głównych ośrodków włókienniczych w Niemczech. Do instytutu należała także leżąca na rogatkach owczarnia oraz blisko 50ha terenów rolnych. Kształceni w Żarach fachowcy branży tekstylnej cieszyli się dużym poważaniem w całym świecie.

Po wojnie naukowcy z Żar kontynuują prace w Instytucie Obróbki Włókien im. Max-Planca w Niedermarsbergu (płn Westfalia).

Forschungsinstitut für Fadenverarbeitung

Neben der Weberhochschule wurde im Mai 1933 neuer moderner Sitz des Deutschen Institutes für Fadenverarbeitung errichtet. Das Forschungsziel war es, Baumwolle in der Textilproduktion, in der Zeit der Wirtschaftsblockade, durch etwas anderes zu ersetzen. Żary wurde in der Zwischenkriegszeit „Lein-stadt“ genannt, denn die Stadt war eines der wichtigsten Textilzentren in Deutschland. Dem Institut gehörte auch der am Tore der Stadt liegende Schafstall und ca. 50ha der landwirtschaftlichen Anbauflächen. Die in Żary geschulten Fachleute der Textilbranche genossen großes Ansehen in der ganzen Welt. Nach dem Krieg werden die

Forschungsarbeiten im Institut für Fadenverarbeitung Namens Max-Planck in Niedermarsberg (Nordrhein- Westfalen) von den Wissenschaftlern aus Żary fortgesetzt.

**Miejski Ośrodek Sportu Rekreacji
i Wypoczynku**

ul. Telemanna 1
tel.+48 68 470 28 70
e-mail: sekretariat@mosriw.zary.pl
www.mosriw.zary.pl

Kryta Pływalnia „Wodnik”

ul. Telemanna 1
tel./fax +48 68 374 36 88, +48 68 470 28 70

Kompleks Basenów

ul. Źródłana 1a, tel. +48 68 470 46 48

Żarski Dom Kultury

ul. Wrocławska 7
tel. +48 68 374 24 13
e-mail: sekretariat@dkzary.pl
www.dkzary.pl

PTTK - Oddział Żary

Biurow Obsługi Ruchu Turystycznego
Pl. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 11
tel. +48 68 374 24 60
e-mail: poczta@zary.pttk.pl
www.zary.pttk.pl

KRĘGIELNIE / KEGELBAHNEN

„Pod Papugami”

ul. Telemanna 3
tel. +48 68 363 81 92

„Hayduk”

ul. Moniuszki 11
tel. +48 604 566 518

JEŹDZIECTWO / REITEN

Stary Folwark

Pietrzyków 51
68-213 Lipinki Łużyckie
tel. 68 34 66 559, 602 515 098
e-mail: folwark@pietrzykow.pl
www.stary-folwark.pl

Stadnina koni BOGUMIŁÓW

Bogumiłów 41, 68-200 Żary
tel. 68 362 19 79, 603 878 480
www.dworek-bogumilow.pl

STARA OWCZARNIA

Grabik 125
68-200 Żary
www.staraowczarnia.com.pl
tel. +48 663 492 731

AKTYWNY
Wypoczynek
AKTIVE
Erholung

